Skupština u rasejanju

DA SE I NAŠ GLAS ČUJE!

VODIČ ZA GLASANJE U INOSTRANSTVU

Pripremila:
Skupština u rasejanju (SuR)

avgust 2025

www.skupstinaurasejanju.org

Pred tobom je **Vodič za glasanje u inostranstvu** koji smo pripremili u Skupštini u rasejanju.

Naše istraživanje iz maja 2025, 'Tvoj glas preko granice', sprovedeno na skoro hiljadu ispitanika iz 36 zemalja, otkrilo je da **53% naših ljudi nikada nije glasalo iz inostranstva**. Najčešće zbog složenog procesa, udaljenog ili nepostojećeg biračkog mesta i nedostatka jasnih informacija.

Zato je naš motiv za kreiranje Vodiča snažan: **osećaj građanske dužnosti, želja za promenom i podrška zajednici koja nas ohrabruje da verujemo da svaka olovka menja stvari, ne samo na papiru već i u realnosti**.

Zato ovaj Vodič nastaje kao most preko okeana i vremenskih zona. Korak po korak, demistifikujemo proces, pokazujemo kako otvoriti novo biračko mesto, kako se prijaviti za glasanje i – najvažnije – kako da ostanemo informisani.

Nadamo se da će Vodič postati varnica za pretvaranje emocije u akciju, inercije u promenu.

Jer, **naš glas ne poznaje granice**. Kad ga pustimo da se čuje, vraća se kući jači – i nosi poruku da je **Srbija i dalje zajednička kuća koju gradimo gde god da živimo**.

Skupština
u rasejanju

KO MOŽE DA GLASA U INOSTRANSTVU?

Svaki **punoletni državljanin** Republike Srbije sa punom poslovnom sposobnošću **koji je upisan u Jedinstveni birački spisak (JBS)**.

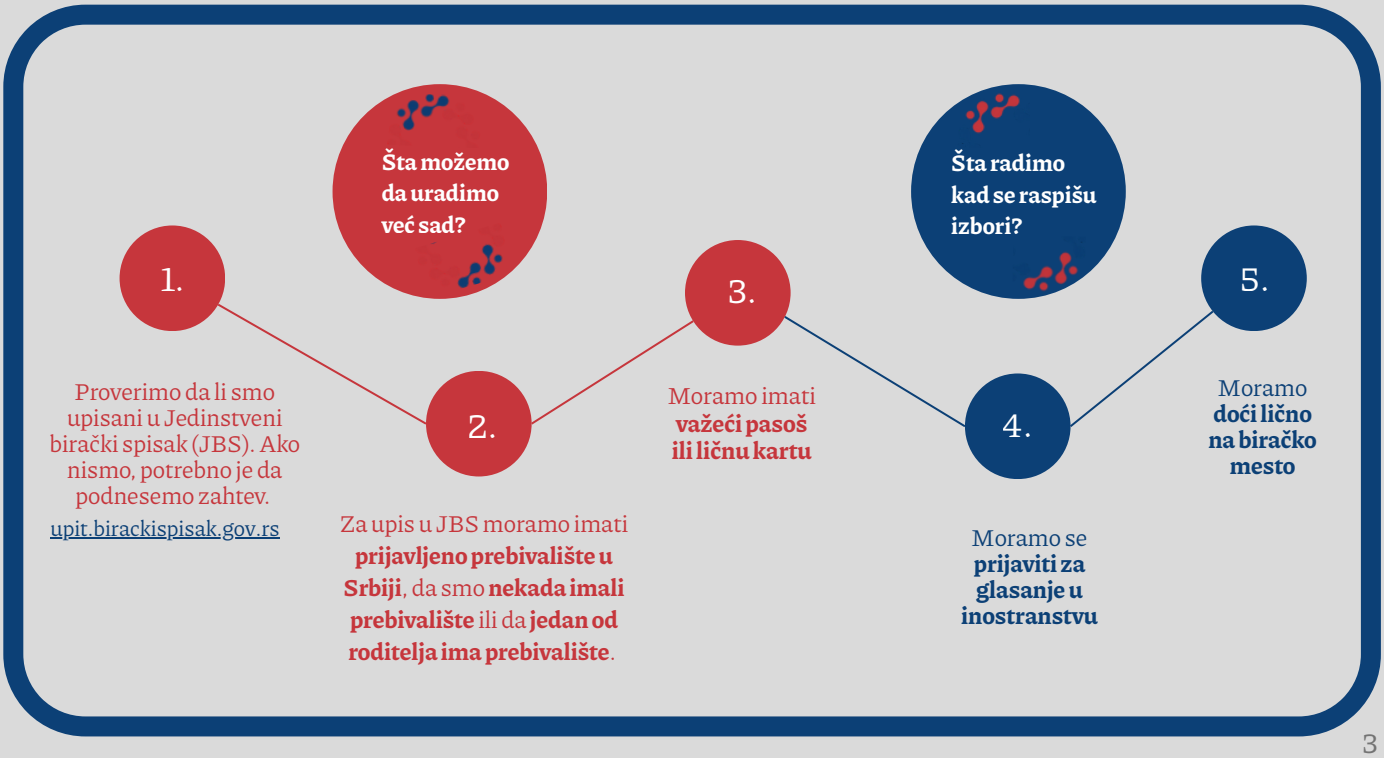
Svi građani koji se na dan izbora nalaze u inostranstvu po bilo kom osnovu – žive, studiraju, rade, azilanti ili samo putuju (turistički) mogu da glasaju ako su ispunjeni dole navedeni uslovi. Status boravka u stranoj zemlji ne utiče na pravo glasanja – samo treba da se prijavimo u roku.

Uslovi za glasanje u inostranstvu (potrebna sva tri):

1. Važeća **lična karta** ili **pasoš** (ili potvrda o dokumentu u postupku izdavanja)
2. Da smo **upisani u JBS**
3. Da smo **prijavljeni za glasanje** na predstojećim izborima u ambasadi ili konzulatu Srbije u zemlji u kojoj boravimo (DKP*) i da smo **dobili rešenje za glasanje u inostranstvu**.

*DKP – Diplomatsko-konzularno predstavništvo

Građani ne moraju da odjavljuju prebivalište u Srbiji da bi glasali u inostranstvu niti gube bilo kakva prava! Prijava za glasanje i rešenje važe samo za tekuće izbore za koje smo tražili da glasamo u inostranstvu.

ŠTA MORAMO DA IMAMO DA BISMO GLASALI U INOSTRANSTVU?

1. Moramo da budemo upisani u Jedinstveni birački spisak (JBS)

Nije moguće glasati ako nismo upisani u JBS! Dva su načina da proverimo da li smo upisani:

1. **upit.birackispisak.gov.rs**
   za ovo nam treba važeća lična karta i JMBG.

2. **euprava.gov.rs/usluge/7590**
   ako smo registrovani za portal e-Uprava.

Kako se upisati u JBS, ako nismo?

Ako smo **registrovani** za portal e-Uprava, zahtev za upis može da se podnese i preko portala: https://euprava.gov.rs/usluge/7590. Potvrda stiže u eSanduče u roku od 24h.

Ako **nismo registrovani** za e-Upravu, zahtev za upis u JBS može da se podnese na dva načina:

1. **U ambasadi ili konzulatu Srbije u zemlji boravka**, nakon raspisivanja izbora, popunjavanjem formulara za upis u JBS. **Važno:** u istom roku se možemo prijaviti i za glasanje u inostranstvu i ove dve prijave se mogu podneti zajedno!

   Formular za prijavu u RBS se preuzima sa veb prezentacije DKPa u zemlji boravka - a može i sa veb prezentacije Republičke izborne komisije (RIK) – popuni se, potpiše, skenira i pošalje DKPu na za to određeni email zajedno sa kopijom važećeg pasoša ili lične karte. Ovo se može odneti i lično u DKP.

2. **U Srbiji**, lično, podnošenjem zahteva za upis u JBS gradskoj ili opštinskoj upravi, sa istim važećim dokumentima.

VAŽNO: Nećemo moći da se upišemo u JBS ako nemamo sledeće: trenutno registrovano prebivalište u Srbiji, ili adresu poslednjeg prebivališta, ili adresu prebivališta jednog od roditelja!

2. Moramo da imamo važeći srpski pasoš ili ličnu kartu

Ukoliko nemamo važeći pasoš ili LK, a podneli smo zahtev za izdavanje, možemo da glasamo i sa potvrdom kojom dokazujemo da smo podneli zahtev i da je to u postupku. Ova potvrda se dobije automatski kada se podnese zahtev.

Zahtev za izdavanje pasoša u inostranstvu se podnosi DKPu Srbije u zemlji boravka (čeka se oko 2 meseca).

Lična karta se izdaje samo u Srbiji!

KAKO DA SE PRIJAVIM ZA GLASANJE U INOSTRANSTVU?

U inostranstvu se glasa samo na predsedničkim i parlamentarnim izborima (ne i na lokalnim).

Podnesite prijavu za glasanje DKPu (ambasada ili konzulat) čim bude objavljen datum izbora! Rok za prijavljivanje za glasanje u inostranstvu je obično kratak i uglavnom se završava oko 20 dana pre samog glasanja! Informacije o roku i postupku prijavljivanja objavljuje Ministarstvo spoljnih poslova (MSP) na svojoj veb stranici i na stranici DKPa.

Nakon isteka roka nije moguće prijaviti se za glasanje na tim izborima.

Najbrži način za prijavljivanje je mobilna web aplikacija SuR-a: www.skupstinaurasejanju.org/prijavaglasanja. Sve je unutra: obrazac, mogućnost da se slikaju dokumenti i potpiše! **Aplikacija važi samo za prijavljivanje za glasanje, ne i za upis u birački spisak! Može se koristiti samo nakon raspisivanja izbora i dok traje period prijava. Svi podaci su poverljivi i nisu vidljivi Skupštini - samo DKPu.**

Prijava/obrazac se može preuzeti i sa veb stranice DKPa Srbije u zemlji u kojoj se birač nalazi. Popunjavanje, skeniranje, slanje itd. se radi ručno.

Popunjen i potpisan obrazac se šalje u DKP elektronskom poštom/email (ili iz SuR aplikacije) zajedno sa (foto)kopijom lične karte ili pasoša (JPG, PNG ili PDF). **Email adresa za slanje se nalazi na veb strani DKPa u zemlji u kojoj boravite.**

Po prijemu prijava, DKP ih prosleđuje organima lokalne samouprave u Srbiji koji donose rešenja o glasanju u inostranstvu i šalju ih nazad DKPu, koji ih dostavlja prijavljenim građanima. Brzina donošenja rešenja zavisi od lokalnih organa u Srbiji. **Ovo rešenje važi samo za te izbore i obuhvata oba kruga izbora, ako ih bude (npr. predsednički).**

Građanin ponavlja prijavu za svake nove izbore.

KAKO SE OTVARA BIRAČKO MESTO U INOSTRANSTVU?

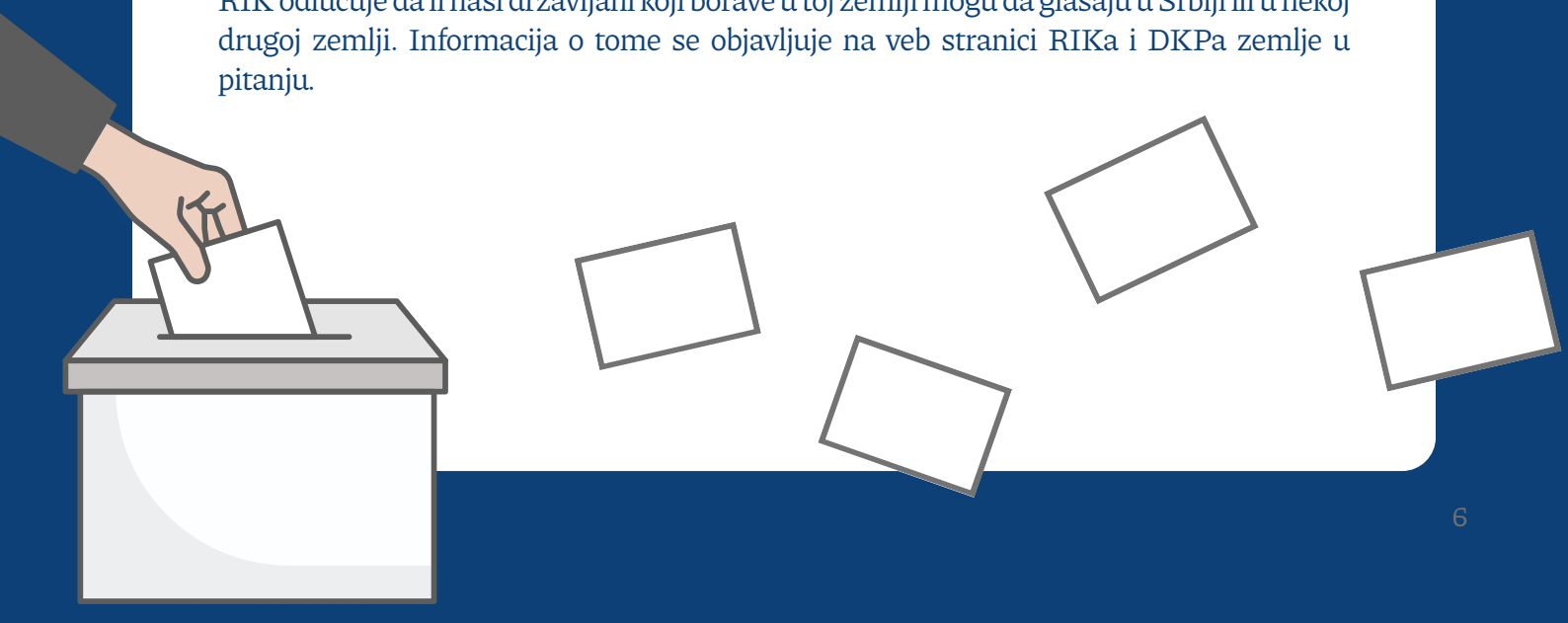
Biračko mesto u stranoj zemlji se otvara po odluci RIKa **samo ako se za glasanje u toj zemlji prijavi najmanje 100 birača i to najkasnije 20 dana pre izbora**. Ukoliko se ne skupi ovaj broj, po zakonu se glasanje u toj zemlji neće održati! Zato je važno da se što više nas prijavi na vreme!

U jednoj zemlji može da se otvori i drugo biračko mesto ukoliko se na prvom prijavi više od 2 500 glasača ili ako je udaljenost od prvog biračkog mesta velika (kako proceni RIK, a na predlog građana)!

Ovo drugo biračko mesto može da se otvori u istom DKPu ili u drugim prostorima kao što su kulturni centri, iznajmljeni prostori itd. (uz dozvolu države domaćina).

Biračko mesto ne može biti u prostorima političkih stranaka, verskim objektima ili u objektu u vlasništvu ili zakupu kandidata na izborima, ili člana njegove porodice.

Ukoliko u stranoj zemlji ne bude glasanja zbog manje od 100 prijavljenih validnih birača, RIK odlučuje da li naši državljani koji borave u toj zemlji mogu da glasaju u Srbiji ili u nekoj drugoj zemlji. Informacija o tome se objavljuje na veb stranici RIKa i DKPa zemlje u pitanju.

KAKO IZGLEDA DAN GLASANJA U INOSTRANSTVU?

Poziv za glasanje sa vremenom i mestom glasanja objavljuje DKP u stranoj zemlji na svojoj veb stranici. **Mogu da glasaju svi koji su dobili rešenja o glasanju u inostranstvu** (kao gore).

Glasanje sprovodi **birački odbor** u stalnom i proširenom sastavu. Prošireni sastav čine građani prijavljeni kao **kontrolori** od strane **izbornih lista** koje učestvuju u izborima i koje su proglašene za važeće. Oni imaju ista prava u izbornom procesu kao i članovi stalnog odbora.

PROCES GLASANJA

- Birači moraju poneti važeći pasoš ili ličnu kartu (ili potvrdu da je u procesu izdavanje dokumenta). Nije loše poneti i rešenje o glasanju, ali **nije obavezno.**
- Nakon provere desnog kažiprsta UV lampom i važenja ličnih dokumenta, proverava se da li je birač upisan u birački spisak; birač se onda potpisuje pored svog imena.
- Biraču se nanosi sprej na desni kažiprst, a potom dobija glasački listić.
- Birač odlazi iza paravana i zaokružuje redni broj ispred liste koju bira. Papir presavija na četiri dela i ubacuje u kutiju.
- **Birač ne sme odneti listić van biračkog mesta!**
- Kutija u koju se ubacuju listići je providna i zapečaćena. Kutija se pečati tek kada prvi birač nakon otvaranja biračkog mesta dođe na biralište i potpiše kontrolni listić. Kutiju pečate članovi stalnog i proširenog sastava biračkog odbora u prisustvu birača koji dođe prvi na biralište i potpiše kontrolni listić koji se ubacuje u glasačku kutiju.

PRAVA BIRAČA

Svaki birač ima pravo da podnese prigovor članovima biračkog odbora na licu mesta ukoliko smatra da za to postoji razlog. Član odbora kome je podnet prigovor može, ali nije u obavezi, da taj prigovor ubeleži u zapisnik o radu odbora.

Ukoliko je prigovor takve vrste da birač smatra da je procedura glasanja ozbiljno narušena ili da su mu prava povređena - na primer, nije obezbeđena tajnost glasanja ili mu nije omogućeno da glasa iako ispunjava uslove - birač može samostalno da podnese zahtev za poništavanje glasanja na biračkom mestu u roku od 72 sata od zatvaranja mesta. U slučaju biračkog mesta u inostranstvu o zahtevu odlučuje RIK.

UČEŠĆE GRAĐANA U SPROVOĐENJU IZBORA

Građani u inostranstvu mogu:

- Da postanu **članovi biračkog odbora u proširenom sastavu (kontrolori), samo ako ih za to predloži proglašena izborna lista i RIK donese rešenje o tome**; kontrolori imaju ista prava u biračkom procesu i na biračkom mestu kao i članovi u stalnom sastavu.

  SAVET: Javite se direktno izbornoj listi ispred koje biste želeli da budete kontrolor u vašoj zemlji da vas akredituju i obuče. Ako vam treba poveznica, javite se na zdravo@skupstinaurasejanju.org.

- Da budu **posmatrači izbora** (uz akreditaciju i trening, npr. prijavom preko organizacije CRTA (https://crta.rs/prijava-za-posmatranje-izbora/). Ovo je isto jedan vid nadzora, ali sa manje mogućnosti za reagovanje.

ŠTA SE DEŠAVA NAKON IZBORA?

- Po zatvaranju biračkog mesta, članovi odbora broje i beleže glasove i popunjavaju zapisnike. Članovi odbora kao i posmatrači imaju pravo da slikaju konačne zapisnike kako bi umanjili mogućnost zloupotrebe.
- Izborni materijal se šalje u RIK diplomatskom poštom.
- RIK pregleda i kontroliše zapisnike i utvrđuje rezultate.
- Ako utvrdi da postoje nepravilnosti, RIK može **poništiti glasanje**. Glasanje na tom mestu se ponavlja.
- RIK objavljuje **zbirni izveštaj** o glasanju u inostranstvu kada dobije materijale sa svih biračkih mesta.

PRAVO NA UVID I ZAŠTITU IZBORNOG PROCESA

- Birači i izborne liste imaju pravo da **podnesu prigovor** na rezultate u roku od **72 sata** od objavljivanja izveštaja.
- **Pravo na uvid u izborni materijal** imaju podnosioci lista i kandidati, u prostorijama RIK u Srbiji.
- **Informaciju (izvod iz biračkog spiska) o tome da li ste glasali u inostranstvu** možete posle održanih izbora tražiti od RIK na sledećem linku: https://www.rik.parlament.gov.rs/tekst/sr/9033/provera-izvoda-iz-birackog-spiska.php.

'FANTOMSKI' BIRAČI

Pre izbora, treba da proverimo ko je sve upisan kao birač na našoj adresi u Srbiji - ako je i dalje imamo za potrebe glasanja na izborima. Ako ima nepoznatih lica, možemo podneti zahtev za njihovo brisanje, pod određenim uslovima.

KAKO PROVERITI KO JE SVE UPISAN NA NAŠOJ ADRESI?

Zahtev se podnosi gradskoj ili opštinskoj policijskoj upravi, lično ili poštom, prema mestu na kojem se nalazi nepokretnost čiji su vlasnici i o kojoj žele da dobiju podatke.

Zahtev podnosi **samo vlasnik** nepokretnosti na toj adresi.

Moramo imati vlasnički list ili kupoprodajni ugovor.

Moramo imati očitanu važeću ličnu kartu.

Potrebno je da napišemo zahtev u slobodnoj formi (ne treba obrazac) u kome se traži informacija koja lica su po prebivalištu prijavljena na navedenoj adresi i navesti JMBG svih birača koji su tu zaista prijavljeni (mi i punoletni članovi naše porodice, ili stanari).

Potrebno je da platimo taksu (trenutno 380 RSD) za zahtev; može se platiti onlajn na https://euprava.gov.rs/usluge/6344 ili fizičkom uplatnicom u Srbiji (žiro račun i poziv na broj za uplatu se dobija u policijskoj upravi opštine/grada gde se nalazi prebivalište).

Zahtev se podnosi na pisarnici policijske uprave; odgovor se šalje poštom na adresu podnosioca zahteva u roku od 10-15 dana.

KAKO ZAHTEVATI BRISANJE "FANTOMSKIH" BIRAČA?

Ako je na našoj adresi prijavljena osoba koju ne poznajemo, **ne postoji** mogućnost da je odjavimo bez njenog pristanka, ali možemo da pokrenemo postupak za **pasivizaciju adrese** tog lica.

Zahtev se, kao i za uvid u registrovane birače na adresi, podnosi lokalnoj policijskoj upravi sa istim dokumentima **PLUS** kopija tog prethodnog dokumenta dobijenog od MUPa sa informacijom o licima prijavljenim na našoj adresi.

Policijski službenik je po zakonu dužan da proveri naša dokumenta i da osobe koje nisu na našem spisku pasivizuje ili obriše iz evidencije.

Izvor: CRTA.RS

Skupština u rasejanju

KAKO TI MOŽEŠ DA DOPRINESEŠ DA SE I NAŠ GLAS ČUJE JAČE?

- Pošalji ovaj Vodič i druge materijale Skupštine u rasejanju vezane za izbore svojim prijateljima, rođacima i svim drugim kontaktima, direktno ili preko tvojih profila na društvenim mrežama.

- Podsećaj svoje kontakte da se pripreme i prijave za glasanje u tvojoj zemlji, na isti način kao gore. Što češće, to bolje, posebno kada se bude znao datum izbora.

- Prilagodi materijale Skuštine tvojoj zemlji i tvojim kontaktima - reci isto i tvojim rečima ako treba!

- Koordiniraj aktivnosti sa tvojim kontaktima u istoj zemlji radi zajedničkog podizanja svesti o važnosti izbora i prijava za glasanje, u skladu sa smernicama u Vodiču.

- Organizuj lokalne grupe ili grupu koje bi, ukoliko je moguće, zajedno odlazile na glasanje radi međusobne podrške i motivacije.

@skupstina.u.rasejanju
Skupština u rasejanju | Serbian Assembly in the Diaspora
zdravo@skupstinaurasejanju.org

Pripremila:
Skupština u rasejanju (SuR)
www.skupstinaurasejanju.org